

Hočemo stati zraven

V članku, ki ga v današnji številki posvečamo nedeljskim volitvam v Sloveniji, se namenoma nismo dotaknili vprašanja izvolitve predstavnikov italijanske in madžarske manjšine v slovenski parlament. Ustava republike Slovenije zagotavlja, kot znano, izvolitev po enega poslanca za vsa-

DRAGO LEGIŠA

ko manjšino ne glede na število njenih pripadnikov. To določilo je bilo na zadnjih volitvah v Sloveniji tudi izpolnjeno. Tako je bil za poslanca italijanske manjšine izvoljen oziroma potrjen Roberto Battelli. Italijanskih volilnih upravičencev je bilo 1.913, volilno dolžnost pa je opravilo 1.599 upravičencev.

Kot pripadniki slovenske manjšine v Italiji smo s tem seveda zadovoljni in se tudi pridružujemo prepričanju italijanskega generalnega konzula v Kopru, da bo poslanec Battelli prispeval »k rasti manjšine in h krepitvi odnosov z matično državo«.

Glede na takšno ravnanje z Italijani (in tudi z Madžari) v Sloveniji pa se nam še bolj živo pokaže v pravi luči gonja tukajšnjih italijanskih nacionalistov in šovinistov proti priznanju osnovnih pravic slovenski manjšini in celo za odvzem še tistih malo pravic, ki so nam bile priznane tik po drugi svetovni vojni. Tržaški listarski župan se nas je celo drznil zasmehovati, ko so mu javili, da je Slovenska skupnost tudi zaradi nove volilne zakonodaje, ki dejansko onemogoča izvolitev njenega predstavnika v deželni zbor, sprožila vprašanje prisotnosti manjšinskega predstavništva v vseh izvoljenih javnopравnih telesih, kar naj se zajamči z zakonom. Takšno prizadevanje sodi ne le med pravice, temveč tudi med dolžnosti Ssk, pri čemer povsem upravičeno opozarja na zgledno rešitev tega vprašanja v Sloveniji.

Žal pa moramo ugotoviti, da se v okviru splošnih prizadevanj za preureditev krajevnih uprav, kar se na začetku opravlja na rav-

Po političnih volitvah v Sloveniji

Začenja se novo obdobje v slovenski zgodovini

Milan Kučan

Janez Drnovšek

Lojze Peterle

Prve politične volitve v samostojni in suvereni slovenski državi (potekale so v nedeljo, 6. t.m.) so zgovorno pokazale, da Slovenci in Slovenke ne marajo korenitih sprememb in da zaupajo predvsem politikom in političnim silam, katerih delo poznajo od bližju.

Kot zamejski Slovenci, ki smo prizadeto spremljali nedeljsko volilno preizkušnjo v matici, moramo najprej z zadovoljstvom ugotoviti, da so volitve potekale v najlepšem redu in da se vedenje upravičencev ni v ničemer razlikovalo od tistega v državah s sta-

ro in utrjeno demokratično tradicijo. Razne manjše tehnične pomanjkljivosti in hibe, kot so na primer volilne žare iz lepenk, ki se dobro ne zapirajo, bodo s časom gotovo odpravljene.

PRODORNA ZMAGA MILANA KUČANA

Na predsedniških volitvah je dosegel prodorno zmago dosedanj predstnik predsedstva republike Slovenije Milan Kučan. Bil je sicer nesporen favorit, vendar je s skoraj 64 odstotki glasov prekosil najbolj optimistična predvidevanja. Velika večina slovenskega volilnega zbora je očitno prepričana, da predstavlja Milan Kučan najtrdnjše jamstvo, da bo Slovenija brez globljih pretresov in zlasti brez takšnih in tolikšnih grozot kot njeni sosedi na Jugu znala in mogla tudi v prihodnosti utrjevati in krepiti svojo samostojnost in suverenost ter svojo politično demokracijo, ki je prvi pogoj in hkrati poročstvo za vsestranski napredek tako posameznika ter celotne družbe. Do zdaj prehojena pot je nesporno govorila v prid potrjenega predsednika, pri čemer tudi ni važno poudariti, da ima predsednik republike po novi ustavi predvsem reprezentančne funkcije, četudi ne gre zanemariti nekaterih njegovih pomembnih pristojnosti ter pravic in dolžnosti, ki so za državo celo življenjske važnosti.

Slovenska skupnost je čestitala potrjenemu predsedniku Republike Slovenije Milanu Kučanu in mu zaželela, da bi mogel v novem mandatu uspešno delati v korist vsega slovenskega naroda, ne glede na državne meje in razlike med Slovenci, ki so jih tudi zadnje volitve potrdile.

Ssk je naslovila pismo tudi na dosedanjega predsednika slovenskega parlamenta dr. Franceta Bučarja in se mu zahvalila za pozornost, ki jo je izkazoval Slovincem v Italiji v času svoje visoke službe.

LDS PRVA, SKD DRUGA

Za mlado slovensko državo je in bo izrednega pomena novoizvoljeni državni zbor, ki bo s svojo zakonodajno oblastjo krojil nadaljnjo usodo Slovenije in njenih državljanov. Njegova sestava je naravnost odločilne važnosti za celotno slovensko družbo.

Po nedeljskih volilnih izidih ima v tem zboru relativno večino liberaldemokratska stranka ministrskega predsednika Drnovška, ki je zbrala nekaj neč kot 23 odstotkov glasov. Druga najmočnejša stranka so Slovenci krščanski demokrati s 14 in pol odstotka

DRŽAVNI ZBOR

(90 poslancev)

Stranke	sedeži
LDS	26
SKD	15
Združena lista	14
SNS	11
SLS	10
DEMOKRATI	5
ZS	4
SDSS	3
Manjšini ital. in madž.	2

LDS - Liberalno demokratska stranka; SKD - Slovenski krščanski demokrati; SNS - Slovenska nacionalna stranka; SLS - Slovenska ljudska stranka; ZS - Zeleni Slovenije; SDSS - Socialdemokratska stranka Slovenije.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 13. decembra, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 »Čebulčkove dogodivščine«; 10.50 Boris Kopal in Sergej Verč v satiričnem kabaretu »Prežganka«; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Adam, kje si? Edvard Kocbek in njegov čas: »Partizanska tovarišija«; 15.00 Iz krajevnih stvarnosti; 15.30 Sport in glasba; 17.00 Z naših prireditvev.

■ PONEDELJEK, 14. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Jugoslavija 1941-45; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Rabindranath Tagore: »Lačni kamni«; 11.40 Kantavtorji in šansonjeji; 12.00 Okno na Arbat; 12.40 Cecilijanka 1992; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Gospodarska problematika; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Svet za zavoso«; 14.30 Pogledi na slovenski film-video; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba.

■ TOREK, 15. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Rabindranath Tagore: »Lačni kamni«; 12.00 Otrok in igra; 12.40 Cecilijanka 1992; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 »Bajke in povesti o Slovencih«.

■ SREDA, 16. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Rabindranath Tagore: »Lačni kamni«; 12.00 Pesnice in pisateljice v anglosaški književnosti; 12.40 Cecilijanka 1992; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 »Na goriškem valu«; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Na goriškem valu«; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 »1492 ali kaj je kdo odkril«.

■ ČETRTEK, 17. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Trst, december 1941; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Rabindranath Tagore: »Lačni kamni«; 12.00 V deželi čarobne palice; 12.40 Cecilijanka 1992; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.15 Naš športnik — prenos iz dvorane tržaškega pomorskega kluba Sirena.

■ PETEK, 18. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Rabindranath Tagore: »Lačni kamni«; 12.00 Halo, dober dan! Tu 362875; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Halo, dober dan!; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Ena resna — ena smešna«; 14.30 Od Milj do Devina; 15.30 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.15 Mi in glasba. Oskar Kjuder ob 45-letnici glasbene dejavnosti; 18.00 Kulturni dogodki.

■ SOBOTA, 19. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert v Kulturnem domu v Trstu; 11.30 Rabindranath Tagore: »Lačni kamni«; 12.00 Ta rozajanski glas; 12.45 Glasnik Kanalske doline; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 15.00 Duh časa in čar odra v spominih Jožeta Babiča; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Adam, kje si? Edvard Kocbek in njegov čas: »Politična likvidacija«.

Začenja se novo obdobje v slovenski zgodovini

glasov, na tretjem mestu je Združena lista z nekaj manj kot 14 odstotki glasov. Njeno jedro so prenovitelji (SDP). Na četrto mesto se je uvrstila Slovenska nacionalna stranka, ki je zbrala kakih 10 odstotkov glasov, kar predstavlja presenečenje, ker gre za skupino, ki ni bila prisotna v dosednji skupščini. Priznati pa je treba, da Slovenija tudi v tem posnema stanje v Zahodni Evropi. Skoraj devet odstotkov je prejela Slovenska ljudska stranka, ki je nastala iz Slovenske kmečke zveze in ki so jo predvolilne ankete skoraj brisale s političnega prizorišča. Presenetljivo skromna je bera Demokratov, čeprav so na njihovih listah kandidirali ljudje, ki so bili na ključnih položajih v mladi državi in med glavnimi akterji v procesu demokratizacije in osamosvajanja (Bučar, Rupel, Bavčar, Kacin, Spomenka Hribar in drugi). Razkol v nekdanji SDZ in razkroj Demosa sta očitno negativno delovala na volivce. To pa je imelo naravnost katastrofalne posledice za Narodne demokrate, ki jih sploh ne bo v državnem zboru. Demokrati so zbrali le pet odstotkov glasov. Zeleni Slovenije so prejeli nekaj manj kot štiri odstotke glasov in torej prestopili prag, ki ga ustava določa za izvolitev poslancev. Ta prag so, kot kaže, prestopili tudi Pučnikovi socialdemokrati, katerih odsotnost bi skupno z odsotnostjo Narodnih demokratov gotovo obubožala novo zakonodajno zbornico.

V nedeljo so izvolili tudi 22 članov Državnega sveta, ki bo v polni sestavi imel 40 članov. To telo ima prav tako zakonodajno oblast, a le za nekatera področja.

Hočemo stati zraven

ni deželnih birokratov, manjšinska stvarnost praviloma ne jemlje v poštev. Upoštevajo se družbeni, gospodarski, ekološki in ambientalni in drugi dejavniki, morda celo flora in favna, kar je vse lepo in prav, le manjšinska stvarnost, ki jo sestavljajo živi ljudje, ni prav nič prisotna, sploh ne obstaja ali se je deželni birokrati izogibajo kot zlodej križa.

Takšno je torej stanje pri nas. In zdaj nam grozi resna nevarnost, da nam bo nova volilna zakonodaja celo utišala glas v deželnem zboru, ki bo izvoljen prihodnje leto.

Ne, gospodje, tako ne bo šlo! Tudi mi hočemo stati zraven, ko se bo govorilo o »reviziji« Osima (zraven namreč s svojimi življenjskimi problemi).

SLOVENIJA V SKLOPU DEMOKRATIČNIH DRŽAV

Z odpravo dosedanje skupščine, ki je imela tri zборе, in z izvolitvijo državnega zbora se je Slovenija uvrstila med demokratične evropske države ter postavila temelje za lastno vključevanje v Evropo in njene integracijske procese. Hkrati je poskrbela, da se je ustavilo nadaljnje cepljenje političnih sil, kar je že predstavljal hud in nevaren motilni dejavnik. Manjše število političnih strank in skupin omogoča, kot dokazuje tudi novejša zgodovina demokratičnih držav, da politične stranke zares opravljajo svojo poglavitno nalogo: nuditi državljanom možnost in priložnost, da na demokratičen način sodelujejo pri določevanju splošnih smernic političnega, gospodarskega in družbenega razvoja v državi.

Volilni izidi kažejo, da se bo v Sloveniji mogla in morala sestaviti le koalicijska vlada. Katere stranke bodo v koaliciji, pa se bo pokazalo že v nekaj dneh. Pri tem

velja poudariti, da je tudi vlada važna, saj gre za operativno telo, vendar odločilen je predvsem parlament, ki daje vladi temeljne smernice za njeno delo.

SKLAD MITJA ČUK

vabi na predpremiero filma »Pomagajmo otrokom«,

ki ga je zrežiral Marko Sosič, v ponedeljek, 14. decembra, ob 19. uri v prostorih Hranilnice in posojilnice na Opčinah.

»Masovna« manifestacija, ki so jo fašisti napovedali za soboto, 5. decembra, v Čedadu, ni imela uspeha, saj se je vsega skupaj zbrala le peščica privržencev. Govor bi bil moral imeti pordenonski poslanec MSI Gastone Parigi, tisti, ki je pred časom poškodoval tablo na šoli v Zgoniku, a se je moral temu namenu odpovedati. Maloštevilne privržence je nagovoril kar v bližnji kavarni.

V ES prihodnosti bo najmanj 21 uradnih jezikov

Evropska gospodarska skupnost ima trenutno 25 tisoč uslužbencev. Kar 15% teh je prevajalcev oziroma strokovnjakov za simultano prevajanje. V Skupnosti je zdaj devet uradnih jezikov, kolikor je pač držav članic. Izjemo tvorijo Irska, ki se je odločila za angleščino, in Belgija ter Luksemburg, katerih predstavniki uporabljajo francoski oziroma holandski jezik.

Uradni jezik Evropske skupnosti so torej: angleščina, francoščina, nemščina, italijanščina, španščina, portugalsčina, holandsčina, danščina in grščina. Predstavniki držav članic smejo uporabljati svoj jezik, vse listine se prevajajo v posamezne uradne jezike, ki smo jih pravkar navedli.

Če se bodo Skupnosti priključile države članice Evropskega združenja za svobodne izmenjave (EFTA — European free trade association) bo uradnih jezikov trinajst; poleg že omenjenih bomo imeli še: finski, islandski, norveški in švedski jezik. Avstrija in Švica, ki sta tudi članici tega združenja, se bosta namreč odločili za nemški oziroma francoski jezik.

Korenita sprememba pa bo nastala v Skupnosti, ko se ji bodo priključile bivše komunistične države Vzhodne Evrope, kot so Rusija, Belorusija, Ukrajina, Moldavija, Poljska, Češka, Slovaška,

Madžarska, Romunija, Bolgarija, Slovenija, Hrvaška, Srbija, Albanija in tri države ob Baltiku. Nekateri menijo, da bi v tem primeru imeli najmanj 21 uradnih jezikov, in sicer: že prej omenjenih trinajst in še: ruščino, poljščino, madžarščino, češčino, romunščino, slovenščino, srbohrvaščino in albanščino. Število uradnih jezikov pa se utegne povečati, saj na primer ni znano, koliko držav iz bivšega komunističnega tabora se bo zadovoljilo z ruščino, kot tudi ni znano, če bi se Slovaki zadovoljili s češčino, Hrvati in Srbi s srbohrvaščino itd.

Že zdaj pa je gotovo, da se bodo stroški za prevajanje znatno povečali, tako da utegnejo postati glavna postavka v proračunu Evropske skupnosti. Poznavalci razmer medtem ugotavljajo, da sta trenutno le francoščina in angleščina uradna delovna jezika. Nemci so sicer silili svoj jezik, a brez uspeha. Dejstvo je, da se čedalje bolj uveljavlja angleški jezik, se pravi jezik nasprotnika ES, saj je znano, da je Velika Britanija bila in je odločna nasprotnica politične združitve Evrope.

Slovenci pa lahko z zadovoljstvom jemljemo na znanje, da izvedenci za vprašanja evropske integracije že zdaj uvrščajo slovenščino med uradne jezike bodoče Evropske skupnosti.

Pogovor z dr. Dušanom Jelinčičem o najnovejši knjigi

»Biseri pod snegom« niso samo alpinistična knjiga

V Tržaški knjigarni so v sredo, 9. decembra, predstavili novo knjigo dr. Dušana Jelinčiča »Biseri pod snegom«, v kateri opisuje svoje izkušnje na najvišji gori sveta — Everestu. Delo je izšlo pri založbi Obzorja in Maribora. Avtorju smo postavili nekaj vprašanj o vsebini knjige, odpravi, o njegovih osebnih doživetjih in načrtih. Za odgovore se mu zahvaljujemo.

Pravkar je izšla Vaša knjiga z naslovom Biseri pod snegom. Za kakšno vrsto dela gre?

Pravzaprav bi zelo težko definirali literarno vrsto moje zadnje knjige. Zagotovo vem, kaj moji Biseri niso: običajna alpinistična knjiga, delno potopisna in delno faktografska. To nikakor ne, saj je dogajanje povsem potisnjeno v stran, v ospredje pa stopi ponotranjen, psihološki aspekt mojega doživljanja odprave na Everest. Saj prav ta je zunanji okvir te knjige.

Skušal se bom torej v definiciji čim bolj približati, kaj Biseri pod snegom pravzaprav so. Morda moderni roman na alpinistično tematiko. Seveda »moderne roman« kot točno definirana literarna smer. Pri tem ni niti važno, da sem protagonist knjige jaz in da so dogodki, ki jih opisujem, resnični. Lahko bi tudi ne bili, morda tudi niso... Odvisno od zornega kota... Ta naziv velja tudi za prvo knjigo tega mojega »osebnega žanra«, kot so jo kritiki imenovali, in sicer Zvezdne noči...

Kakšno je zanimanje za alpinistično literaturo pri nas?

V tem obdobju krize knjig je alpinistična literatura poleg priročnikov, specifičnih knjig na izrecno tematiko (kot npr. Janša) in seveda cenenege razvedrilnega branja in nekaterih bestsellerjev v prevodih, edina, ki se sploh še prodaja. Slovence planinstvo

in alpinizem zelo zanimata, zato radi sežejo po knjigi, ki jim pričarajo daljne vrhove.

Je kak dogodek, ki Vam je med odpravo izrecno ostal v spominu?

V skoraj treh mesecih dolgi odpravi na Everest pred dvema letoma sem seveda doživel marsikaj, vendar pa najvažnejši premiki so se dogajali v meni. To tudi opisujem in ti so tisti dogodki. Toda kako lahko rečem, da je bistven dogodek ta, ko sem nenadoma zagledal orumenelo dolino, ki je bila nekoč zelena, ali pa ko je nad vrhovi padal mrak, mene pa je oblila sreča ob nekem daljnem spominu?

Kako vsklajujete časnikarski poklic s pisateljevanjem?

Zelo težko! Skoraj bi rekel, da se ta dva pojma izključujeta, kot dva povsem različna miselna svetova, čeprav

se večkrat zdita zelo sorodna. Toda rad imam oboje, svojo časnikarsko službo, v kateri se uresničujem, in seveda tudi pisateljevanje, ki mi daje izredne občutke duševne in intelektualne polnosti in v katerem se seveda tudi realiziram, a le na drugačen način.

Do sedaj ste napisali štiri knjige. Leta 1984 daljšo Zgodovino SPD Trst, naslednjega leta potopisno pripoved Srečanje nikjer, leta 1990 Zvezdne noči, sedaj so na vrsti Biseri pod snegom. Katerih literarnih zvrsti se boste še lotili?

Vseh! No, morda le poezije ne... Vsekakor bi morale prihodnje leto iziti novele z naslovom Odhajanja, kjer nadaljujem s svojevrstnim »tokom zavesti«, kjer se čutim blizu Williamu Faulknerju, Virginii Woolf in Petru Handkeju, pa tudi prevod Zvezdnatih noči v italijanski, ki bodo izšle pri eni važnejših italijanskih založb. Pišem tudi roman, toda vse ob svojem času. Časa pa žal imam izredno malo...

Vprašanja je postavila Helena Jovanovič

Pravna komisija Ssk o skupnem predlogu za zaščito

Pravna komisija pri deželni tajništvu Slovenske skupnosti je 4. t.m. podrobno obravnavala temeljne postavke zaščitnih določil, ki naj bi prišle v skupni zakonski predlog o zaščiti Slovencev v Italiji, ki ga pripravlja delovna skupina skupnega slovenskega predstavništva.

Razpravljala je tudi o institucionalnih reformah v Italiji. Poslanska zbornica je začela obravnavati zakonsko besedilo, ki uvaja temeljite novosti kar zadeva izvolitev občinskih in pokrajinskih svetov, županov in pokrajinskih predsednikov. Nujno bi bilo vnesti določilo o zajamčenem zastopstvu narodnih manjšin.

Glede razprave o splošnih reformah v dvodolni parlamentarni komisiji pa je Slovenska skupnost z veseljem vzela na znanje poseg, v katerem je v preteklih dneh opozoril na nujnost posebnih jamstev za slovensko manjšino pri parlamentarnih vo-

linih reformah poslanec Union Valdôtaine Lucien Caveri. V razpravi mu je takoj pritegnil predstavnik zelenih federalistov Marco Boato.

NOVICE

Mestno središče Gorice je za teden dni dobilo novo, praznično podobo. V soboto, 5. decembra, se je namreč pričel priljubljeni Andrejev sejem z živobarvnimi stojnicami, vabljivimi zabavišči in igrami vseh vrst. Na žalost je nekoliko ponagajalo vreme. Krošnjari so svoje blago prodajali do torka, zabavišča pa bodo odprta do te nedelje, 13. t.m.

* * *

Na tržaški univerzi so v soboto, 5. decembra, predstavili javnosti osnutek Magne Charte človeških pravic in dolžnosti, ki je nastala po zamisli nobelove nagrajenke Rite Levi Montalcini. Osnutek so pripravili znanstveniki in kulturniki mednarodnega slovesa, pregledalo in izpopolnilo pa ga bo še 60 strokovnjakov, preden bo dokument osvojila OZN kot dopolnilo k Mednarodni deklaraciji o človekovih pravicah. Montalcinijeva je na predstavitvi predvsem poudarila, da se na svetu še danes dogaja preveč krivic; s pravo vzgojo v spoštovanju do človeka in narave je zato nujno začeti že v osnovnošolskih klopek.

Mladina in glasbene vrednote (2)

Kadarkoli se zaustavimo v katerikoli cerkveni zgradbi, zapazimo umetniška dela, ki so tam. Nekatere jih je več, drugje manj. Ob takšnem trenutku pozabljamo na pomen vrednot, ki jih je prav umetnost podzavestno prinašala kristjanu kot tudi obiskovalcu ali župnijski skupnosti — občestvu, kateremu ta hram služi. Narod se je ohranjal s svojo kulturno in umetnostjo. (Nekatere zgodovinarji so celo trdili, da se ohranja predvsem s tem dvojim!) Sem spada tudi glasba, zato smo vsi, ki čutimo neko težo odgovornosti, pred svojim narodom in zgodovino, soodgovorni, da je lahko tudi

AMBROŽ KODELJA

glasba tista, ki bi človeka dvignila iz povprečnosti in duhovne zanikrnosti. Tako bi morali mladim pogosteje odpirati pot do glasbenih vrednot. Privzgojiti bi jim morali kritičnost, občutek za lepoto — glasbeno estetiko in jim omogočiti, da bi dobil resnejši odnos do glasbene umetnosti. Za vse to se tudi danes dobi čas. V glasbenem svetu pozabljamo na predstavitve posameznih glasbenih del. Vedno bolj zapažamo vrzel pri razlaganju te ali one plošče, kasete ali celo koncerta. Koncertni listi so velikokrat polni najrazličnejših bibliografskih podatkov, ne pogledajo pa se v vsebino dela, kar bi marsikateremu iščočemu poslušalcu — in teh je pri mlajših kar nekaj — pomagalo, da bi to ali ono delo lažje razumel, obenem pa prav s takšnim pristopom do glasbe same vstopal v svet glasbene estetike. Veliko neizrabljenih področij imamo. Od oblikovanja skupin za sakralno ali resno glasbo, kjer naj bi zlasti mladi pod vodstvom glasbenega pedagoga občasno poslušali to ali ono glasbeno delo, pa vse do občasnih nekajurnih podajanj glasbe po zvočniku v tej ali oni cerkvi... Majhen plakat pri vходу, ki bi obiskovalce opozarjal na to, bi trud bogato poplačal, pa tudi marsikateri obiskovalec bi bil neizmerno hvaležen.

Vsak izmed nas, bi moral priti do spoznanja, da moramo mlademu rodu mi starejši vzbuditi trajno potrebo po umetniško kvalitetni glasbi, tudi sodobni, ker bo drugače izredno majhno število tistih, ki bi se ob glasbi napajali in oplajali, ker jih bo potopila cenenost glasbene fasadnosti in glasbeno zvočno potrošništvo.

Ker pa je prav glasba tista, ki človeka zdravi iz njegove povprečnosti in duhovne zaspanosti, odprimo pot do teh vrednot mladim ljudem, ker drugače bodo vse bolj redki tisti, ki bi glasbeno umetnost uporabljali za svoj osebni duhovni in kulturni razvoj in rast.

SLOVENSKA PROSVETA v Trstu

vabi v nedeljo, 13. decembra, ob 16. uri v Kulturni dom

Vinko Vodopivec: »SRCE IN DENAR«

Režija Aleksij Pregarc, dirigent Hilarij Lavrenčič

Vstopnice so v prodaji na sedežu Slovenske prosvete v Donizettijevi ulici 3 vsak dan od 9. do 13. ure. V nedeljo eno uro pred predstavo v Kulturnem domu.

Zgonik: v teku so obnovitvena dela

Cerkev z najvišjim zvonikom na Krasu

Župna cerkev v Zgoniku, ki ima najvišji zvonik na Krasu, naj bi bila v letu dni vsaj delno prenovljena. Tako je pred nedavnim sklenil župnijski svet po večletnem čakanju na obljubljeni javne prispevke. Dela naj bi se začela spomladi, ko bo vreme ugodnejše. Načrt za obnovo je bil že predstavljen in odobren (izdelal ga je arhitekt Marino Kokorovec), dežela pa mora posredovati le še zadnje dokumente, kar naj bi se zgodilo v kratkem. Velike stroške za popravila bodo delno krili s prispevki, delno pa s posojilom. Obnova cerkve je vsekakor nujna in jo je treba opraviti čimprej, saj streha pušča, zidovi so vlažni, mnoge umetnine, predvsem notranje poslikave, propadajo, v slabem stanju pa je tudi župnišče in nekaj drugih poslopij, ki stojijo v bližini in tvorijo zgodovinsko jedro vasi.

Kot nam je povedal arh. Kokorovec, kaže, da je bil vsaj en del zgoniške cerkve, posvečene sv. Mihaelu, zgrajen okrog leta 1600. Od tega se je ohranila apsida, ki je še danes pokrita s skrlami. Cerkev je bila v naslednjih obdobjih večkrat povečana. Zelo pomemben je zvonik, ki meri 34 m in je najvišji na tržaškem Krasu. Po njem je vas dobila tudi ime. Križ na zvoniku je trikraki; to je dokaz, da je cerkev spadala pod oglejski patriarhat. Enak križ je tudi na apsidi. Med zanimivostmi naj omenimo še dva nagrobna kamna in glavni oltar iz leta 1786. Strop je poslikan s freskami, ki so danes v zelo slabem stanju, apsida pa je poslikana s tempero. Omembe vredna sta tudi krstni kamen, ki pa se na žalost razkrajaja, in orgle, postavljene v prejšnjem stoletju.

Zgoniška cerkev potrebuje najprej temeljita zunanja popravila. Prenoviti je treba zvonik, omete, streho, ki razpada in pušča, elek-

Značilni trikraki križ na zgoniški cerkvi

trično napeljavo in odstraniti vlago. Samo ta dela naj bi stala okrog 280 milijonov lir; zaključena bodo predvidoma v letu dni. V naslednjem obdobju naj bi restavrirali freske. Domnevajo, da so za glavnim oltarjem še druge stenske poslikave, ki pa so bile v kasnejših obdobjih prepleskane. Ko bo to delo opravljeno, pa se bo treba lotiti še župnišča in poslopij okoli cerkve.

Cerkev sv. Mihaela v Zgoniku je na popravila čakala dolga leta. Najprej so začeli razpadati zunanji zidovi, čas pa je resno načel tudi notranjost. Župljani so se po nekaj desetletjih naveličali čakanja na prispevke, zato se je župnijski svet odločil, da vzame zadevo v svoje roke. Za obnovo cerkevne poslopja in župnišča se je zavzel tudi župnik Jožko Markuža. (hj)

V DSI predstavili knjigo A. Capudra »Mozaik svobode«

V ponedeljek, 7. decembra, je bil gost Društva slovenskih izobražencev iz Trsta dr. Andrej Capuder. Na sporedu je bila predstavitev njegove najnovejše knjige »Mozaik svobode«, ki je izšla pri založbi Mihelač v Ljubljani in v kateri so zbrani kulturno politični govori, spisi in intervjuji zadnjih sedmih let.

Dr. Capuder je na srečanju v DSI z velikim smislom za humor povedal nekaj besed o napadih, ki jih je doživel s temi svojimi nastopi v javnosti posebno v času, ko je bil kulturni minister v republiki Sloveniji. Udeležence je pozdravil tudi založnik knjige Mihelač, ki je dejal, da je knjiga

pomemben dokument o naši včerajšnji zgodovini, o kateri se danes sliši vse preveč »resnic«. Željo po objektivnem opisovanju pa je avtor izrazil že v svoji spremni besedi, ko piše: »A čigava je v resnici zmaga? Težko bi v tem trenutku pozabili na vse tiste znane in neznanne moške in žene, zadnjih in preteklih rodov, ki so živeli in se borili za slovensko svobodo in demokracijo, a jim ni bilo dano dočakati samostojne slovenske države. Mi, ki smo bili srečno rojeni, da potrgamo sadove, fruges consumere nati, smo jim dolžni najglobljo zahvalo. Vsem tem bodi posvečena pričujoča knjiga!...«

Razstava vin v devinsko-nabrežinski občini bo prihodnje leto v marsičem drugačna od dosedanjih. Ena pomembnih novosti je v tem, da bodo vinogradniki sami sodelovali pri prodaji svojega pridelka, uvedli pa bodo tudi nov sistem za ocenjevanje vin. Po vsej verjetnosti bo prihodnja razstava v Prapotu in ne v Nabrežini kot do sedaj.

Za to so se na začetku meseca dogovorili sami vinogradniki, ki so se zbrali na pobudo devinsko-nabrežinske občinske uprave. Sestanek je vodil podžupan Martin Breclj, udeležili pa so se ga številni vinogradniki in še predstavniki Kmečke zveze in Zveze neposrednih obdelovalcev. Ob koncu je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki bo v sodelovanju z občino organiziral prihodnje vinske razstave. Izvoljeni so bili: Radovan Šemec, Ivan Ušaj, Boris Škerk, Edi Cante, Boris Rebula in Boris Pernarčič.

Slovenska skupnost proti predlogu o združevanju občin

Slovenska skupnost odločno zavrača predloge o združevanju manjših občin, ki jih je na tiskovni konferenci v Vidmu prikazal deželni odbornik Barnaba. O kakem združevanju Števerjana s furlanskimi občinami ali Doberdoba s kraji v Laškem sploh ni mogoče razpravljati, saj bi zadali hud udarec narodnostni podobni in krajevnim značilnostim omejenih občin, ki so med drugim jasno zapisane v novih občinskih statutih. Pa tudi o drugih možnih združitvah bi bila potrebna podrobna družbena in gospodarska analiza, ki naj pokaže, ali so res koristne. Zgonik in Repentabor sta na primer že na poti usklajenega upravljanja različnih služb, kot to ustreza sedanjim potrebam, brez ukinjanja upravne samostojnosti. Vsekakor se mora o vsakem spreminjanju občin izrekat prizadeto prebivalstvo, kot to določa posebni statut naše dežele. Nihče ga nima pravice vsiljevati.

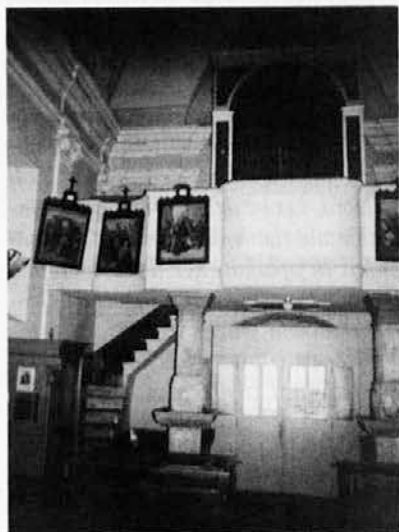
Tudi o reformi gorskih skupnosti, ki jo predlaga deželni odbor, ima deželno tajništvo Slovenske skupnosti vrsto pomislekov. SSK je vedno branila obstoj Kraške gorske skupnosti, in to zlasti iz dveh razlogov: zaradi homogenosti območja, ne glede na pokrajinske meje, in zaradi problema snujočega se kraškega naravnega parka. SSK je namreč od nekdaj mnenja, da bi ga najbolje upravljala ravno KGS.

Dejstvo pa je, da zakon 142 iz leta 1990 ne dopušča gorskih skupnosti, ki bi segale preko pokrajinskih meja, za ta zakon pa so v rimskem parlamentu skupno glasovale tudi stranke, ki si prizadevajo za širše tolmačenje teh določil in pa pristojnosti naše dežele s posebnim statutom.

V okviru deželne večine je Slovenska skupnost vsaj dvakrat rešila sploh obstoj tako Kraške gorske skupnosti kot Briške gorske skupnosti: enkrat pred leti, ko je bil pristojni odbornik socialist Carbone, enkrat pa pred dobrim mesecem pod sedanjim odbornikom Barnabo, ko je bilo spet veliko vidnih politikov za ukinitve obeh skupnosti. Tokrat pa je med drugimi pritegnil utemeljevanju Slovenske skupnosti o nujni ohranitvi obeh krajevnih uprav tudi predsednik deželnega odbora Turello. V bitki za gorske skupnosti ne gre torej le za njihovo razsežnost, temveč sploh za njihov obstoj. Točka 2 člena 28 zakona 142 vsekakor ne ukinja olajšav in posebnih posegov za gorska območja, ki bi izpadla iz gorskih skupnosti, če bi prevladali sedanji omejevalni predlogi.

* * *

Na goriškem razstavišču se je v četrtek, 3. decembra, pričel mednarodni sejem Eurovite 92. Sodelovalo je okrog 150 proizvajalcev vin iz 12 držav.

Notranjost cerkve

Razgibana občinska seja v Sovodnjah

Občinska uprava mora po zakonu seznaniti svetovalce z dnevnim redom sej. Sovodnjska občinska uprava pa tega ni storila 30. novembra letos, zato je bil občinski odbor skoraj tri četrt ure nesklepčen, odsotnih pa je bilo kar pet svetovalcev večine. Svetovalci Slovenske skupnosti zaradi očitne dvojne kršitve zakonskih predpisov niso mogli glasovati in so se zato umaknili iz sejne dvorane. Načelnik skupine je tudi napovedal priziv. Medtem so na sejo prišli svetovalci večine, ki so jih vendarle »izsledili«, tako da je bilo mogoče nadaljevati sejo. Žal pa so začeli napadati svetovalsko skupino Ssk. Odbor, posebno še podžupan, je predstavnikom slovenske stranke, še posebej načelniku Černicu, očitali laži, razdiralno delovanje in onemogočanje sožitja.

Povemo naj, da je šlo za izredno sejo, na kateri bi morali predvsem razpravljati o proračunu za leto 1993. Zaradi tehničnih težav so to razpravo na zadnji seji, ki je bila 24. oktobra letos, prenesli skupaj s predračunom za triletno obdobje 1993/95. Proračun za leto 1993 predvideva nad 4.036.700 tisoč lir. Predvideni znesek za investicije znaša 2.209 milijonov lir (lani 1.722) za javna dela. Odprava arhitektonskih ovir naj bi stala 220 milijonov (40 milijonov je že zagotovljenih), ojačenje vodovodnega omrežja 273 milijonov, nakup večnamenskega vozila in zbiralnika za odpadke 126 milijonov, pokritje kotalkališča na Peči 200 milijonov, ojačenje javne razsvetljave 91 milijonov (lani 73), po-

pravilo in ureditev turističnih cest pa 150 milijonov lir. Te postavke se na žalost ponavljajo iz prejšnjih let, pridružile pa so se jim še nove, kot: 450 milijonov lir za popravilo cest (Ul. Brenner v Sovodnjah, drugi del ceste iz Rubij na Vrh sv. Mihaela), 550 milijonov pa za dograditev in popravilo občinskih stavb.

Proračun je obrazložil odbornik Petejan. Kar zadeva vsoto za popravilo občinskih stavb je dejal, da bo uprava o namenu tega zneska odločala kasneje. Ni torej še določeno, ali naj bi služila za preureditev občinskega sedeža ali pa za gradnjo socialnega centra. Denarja, ki je bil dodeljen v ta namen, namreč ni več. Petejan je priznal, da bo velik uspeh, če bo upravi uspelo uresničiti vsaj tri točke proračuna.

Načelnik svetovalske skupine Ssk je opozoril, da se postavke proračuna ponavljajo več let. Dejal je tudi, da se ne strinja z načinom upravljanja in da bo zato glasoval proti. Občina Sovodnje bo zaradi svojega delovanja v letu 1992 izgubila 87.454.000 lir, od tega nad 65 milijonov za knjižnico, ostalo pa za plačilo raznih glob.

Na seji je bil govor tudi o programu za triletno obdobje 1993/95. Ssk je tudi v tem primeru glasovala proti. Dva svetovalca Ssk, Kovic in Fajt, sta zaradi nujnih obveznosti odšla pred koncem seje. Občinski svet je ob koncu soglasno sprejel resolucijo proti pojavom in širjenju nacifasizma v svetu.

Remo Devetak

Spevoigra »Srce in denar« v Trstu

Po velikem uspehu, ki ga je spevoigra »Srce in denar« imela na Goriškem, si bo to predstavo mogoče ogledati tudi v Trstu, in sicer v nedeljo, 13. decembra, ob 16. uri v Kulturnem domu v Trstu. Gre za glasbeno igro, v kateri poleg igralcev nastopajo solisti, zbor in orkester, v njej pa je tudi nekaj baletnih točk. S to spevoigro je hotela Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice počastiti 40. obletnico smrti skladatelja Vinka Vodopivca. Delo je režiral Aleksij Pregarc, glasbeni del predstave pa je pripravil Hilarij Lavrenčič. Predstave na Tržaškem ne bodo ponovili.

Na sliki: prizor z vaji

Prvo zborovanje za prenovo

V soboto, 28. novembra, je na Mirenskem Gradu pri Gorici potekalo prvo zborovanje koprške škofije za duhovno in pastoralno prenovo. Zastopniki duhovščine, redovnikov in laikov, ki so bili nanj povabljeni, so dobili priložnost za poglobljen razmislek o verskem stanju v tej škofiji in o možnih poteh pastoralne dejavnosti v prihodnosti, v skladu s spremenjenimi družbenimi razmerami.

Prvi del zborovanja na Mirenskem Gradu je imel slovesen značaj in se je pričel z molitveno uro. Sledil je nagovor koprškega škofa msgr. Metoda Piriha, ki je najprej pozdravil ugledne goste: papeškega nuncija v Sloveniji msgr. Luigija Celata, mariborskega škofa

odraslih v krščanstvo, zakramenti uvajanja, Gospodov dan v koprski škofiji, vprašanje majhnih podeželskih župnij, — mladi — vera — Cerkev ter problem škofijskih in redovnih duhovnikov, zlasti glede na njihovo število, starostno strukturo in zmožnost delovanja v novih razmerah sekularizacije.

Popoldne je sledilo delo po skupinah, nato pa plenum, na katerem so poročevalci podali pripombe in komentarje h gradivu, ki je bilo predloženo zborovanju. Udeleženci prvega škofijskega zborovanja so o besedilih o posamičnih vsebinskih grojih tudi glasovali in so jih sprejeli s precejšnjo večino. Do 20. januarja 1993 pa je še čas za poglobljene pismene pripombe in dopolnila h gradivu.

Razširjeni odbor staršev z Goriške priredi

SILVESTROVANJE

v telovadnici Katoliškega doma v Gorici. Celovečerni zabavni program bo imel ansambel VRTNICA. Okusna večerja, domača pijača, preseñenje... Vstop samo z vabili. Pohitite!

Vabila in informacije dobite v Katoliški knjigarni (tel. 531407) in na Placuti 18 (tel. 533177 ali 532163). Za otroke le prostovoljni prispevki. Začetek ob 21.00.

dr. Franca Krambergerja, ljubljanskega pomožnega škofa msgr. Jožeta Kvasa, upokojenega koprškega škofa dr. Janeza Jenka, reškega nadškofa dr. Antuna Tamaruta, poreško-puljskega škofa msgr. Antuna Bogetiča ter zastopnike tržaške, goriške in celovške škofije. Koprski škof msgr. Pirih je povedal, da so priprave na zborovanje potekale tri leta, v tem času pa so bile opravljene temeljite analize življenjskega utripa Cerkev na Primorskem, tudi z anketami. Nuncij msgr. Celata je v svojem pozdravu poudaril, da je prenova v koprski škofiji znamenje življenjskosti te krajevne Cerkev. Opozoril je na prelomni trenutek v Sloveniji in na potrebo, da v Cerkvi poleg duhovnikov tudi laiki prevzemajo nove odgovornosti, saj brez skupnega prizadevanja za mir, resnico, človeške pravice in solidarnost ni mogoče utelešenje Kristusove Cerkev.

V imenu pripravjalnega odbora je novogoriški župnik Gašper Rudolf pojasnil zasnovi prvega škofijskega zborovanja, ki pomeni itinerarij k veri, upanju in ljubezni. Poudaril je nujnost prehoda iz intimističnega k aktivnemu krščanstvu, ki naj združuje oznanjevanje, evharistijo (bogosluzje) in karitas. Sledila so obširna poročila o sedanjem stanju v koprski škofiji, v katerih smo se seznanili z zgodovinskim pregledom in z novjšimi podatki o njem utripu. Posamična poročila so se še natančneje ukvarjala s posebnimi temami, kot so uvajanje

Prvo škofijsko zborovanje za duhovno in pastoralno prenovo koprške škofije se je zaključilo z bogoslužjem božje besede in kratkim govorom škofa msgr. Piriha. Drugo zborovanje je predvideno v februarju prihodnjega leta in bo obravnavalo naslednje teme: Katehista in katehistinje, Karitas, Cerkevni pevci, Starejši verniki, Bolniki, Priprava na zakon in Župnijski pastoralni sveti.

Marko Vuk

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Štiridesetletnica gledališkega dela Mire Sardoč

Anton Pavlovič Čehov

ČEŠNJEV VRT

Režija Boris Kobal

V torek, 15. novembra, ob 20.30

ABONMA RED A in RED B

v gledališču »G. Verdi« v Gorici

Hud udarec vsem tistim, ki so ostro naprotovoli gradnji šole za finančne stražnike v Štandreu, je prejšnji teden zadala odločitev tričlanske komisije, ki je izrekla mnenje, da gre za pomemben vojaški objekt in da torej v tem primeru velja vojaška tajnost. Referenduma proti gradnji objekta — v ta namen so v občini zbrali tudi veliko število podpisov — torej ne bo, vsaj ne tako kmalu. Kaj se bo zgodilo v bodoče je seveda odvisno od tistih sil, ki postavitvi šole za finančarje nasprotujejo. Dokazati morajo, da sklicevanje na vojaško tajnost v tem primeru ni upravičeno. Mnoge razsodbe govorijo v prid tej trditvi.

V nedeljo v Kulturnem domu v Trstu Zborovska revija ob 30-letnici ZCPZ

Letošnja revija ZCPZ v Kulturnem domu v Trstu je bila nadvse slovesna
(foto D. Križmančič)

V nedeljo, 6. decembra, je bila v Kulturnem domu v Trstu tradicionalna revija Zveze cerkvenih pevskih zborov, s katero ta organizacija začenja proslavljanje 30-letnice delovanja. Na odru je, pod geslom »30 let ZCPZ v Trstu — Pesem bodi naših src odmev«, nastopilo devet pevskih zborov. Naj jih vsaj za kroniko naštejemo. Kot prvi je pel mešani zbor »Repentabor« ki ga vodi Ivan Florjanc. Sledil je nastop Fantov izpod Grnade, ki so peli pod vodstvom Iva Kralja, nato je pela Dekliška skupina »Vesela pomlad« z Opčin, vodi jo Franc Pohajač, Stolni zbor »Štefan Kovač« iz Kopra je pel pod vodstvom Mirana Bordona, cerkveni zbor »Mačkolje« pa pod vodstvom Ignacija Duha.

V drugem delu sporeda so peli Moški zbor od »Novega svetega Antona« v Trstu, ki ga vodi Edi Race, mešani zbor »Bratuž« iz Gorice, katerega vodi Stanko Jericijo ter na koncu še mešani zbor »Skala« iz Gropade ki ga vodi Anastazija Purič in Moški zbor »Provok« iz Nove Gorice, ki ga vodi Tanja Kuštrin.

Na splošno je bil spored zanimiv, saj so zbori v glavnem izbrali pesmi, s katerimi so hoteli počastiti jubileje skladateljev: Kogoja, Vodopivca, Venturiniya, Fileja, Mirka in Ivana Ščeka. Tudi petje je bilo dobro, nekateri sestoji so celo zelo dovršeno muzicirali in pokazali dokajšnjo pevsko in glasbeno kulturo.

Ob jubileju pa je predsednik Zveze cerkvenih pevskih zborov dr. Zorko Harej v govoru sicer ugotavljal, da doživlja zborovsko petje določeno krizo, saj je število letošnjih sodelujočih zborov precej nižje od števila prejšnjih revij, o da je to v naravi stvari, saj niso vse letine enako dobre. Tako je tudi pri zborovski dejavnosti. Vsekakor je izrazil mnenje, da je Zveza v treh desetletjih delovanja opravila nenadomestljivo vlogo pri razvoju zborovskega petja na Tržaškem, saj je s

svojo razvejano dejavnostjo od organizacije revij in odmevnih koncertov združenih zborov pa do prirejanja tečajev in izdajanja pesmaric in drugih publikacij omogočila rast zborovske in glasbene kulture sploh.

Harejeve besede nas torej vabijo, da se nekoliko zamislimo. Mirno mu lahko pritrdimo, da je kriza opazna. Na goriški Cecilijanki je na primer sodelovalo več kot 20 zborov, na Tržaškem pa je v zadnjih mesecih prenehalo delovati ali so v precej hudi krizi razni zbori. Med temi tudi taki, ki so veljali za visoko kvalitetne. Mogo-

če bo kdo pripomnil, da se je ustanovil reprezentančen mešani zbor »Jacobus Gallus«, ki lahko častno zastopa slovensko zamejsko zborovsko kulturo ob katerikoli priložnosti z zahtevnim in kvalitetnim sporedom. Res je tako, a za kakšno ceno? Upati je, da bo ta zbor vztrajal in da si bo pridobil še nove pevce, da bo torej napredoval in nadaljeval po zastavljeni poti. Upati je, da bodo pevci in pevovodje vztrajali tudi, ko bodo nastopile težave.

Ko naše krovne organizacije potrebujejo zbor, da bi nastopil npr. na spominski slovesnosti požiga Narodnega doma, se namreč zgodi, da odpovedo najboljši sestoji, ki bi morali biti za zgled ostalim in gonilna sila zborovstva, »luknjo pa mašijo« seveda drugi, po splošnih ocenah slabši zbori, ki pa zborovsko petje smatrajo tudi kot neko službo skupnosti sredi katere delujejo in kateri pripadajo. Noben zbor namreč ne more živeti brez aktivnega doprinosa pevcev in če nima svojega zaledja in zastavljenih ciljev, ki jih skuša doseči. Petje v zboru je namreč več kot samo muziciranje v skupini, je velika šola sodelovanja in družbenega čutenja ter solidarnosti.

Razveseljivo je, da je pri zborih sorazmerno kar precej mladih, mladi pa so po definiciji polni življenjske volje, delovne vneme, svežih idej in vztrajnosti. Zborovsko petje na Tržaškem potrebuje prav to, začeti pa bi morali kar pri cerkvenih pevskih zborih, ki od vseh opravljajo najbolj odgovorno delo, saj nastopajo vsako nedeljo in praznik ter ob izjemnih primerih, ko je pri liturgiji tudi potrebno ali zaželeno petje. Vsi bi se morali tega zavedati!

Marko Tavčar

HRANILNICA IN POSOJILNICA OPČINE — TRST

RAZPISUJE

Usposobljenostne izpite za uradnike/ce v smislu 6. člena kolektivne delovne pogodbe za uslužbenice hranilnic in posojilnic.

Trenutno je nepokrito eno delovno mesto.

Pogoji za pripustitev k usposobljenostnemu izpitu so naslednji:

1. fakultetna diploma iz ekonomije ali prava oziroma diploma, ki je po obstoječih predpisih enakovredna z oceno vsaj 90/110;

2. starost: največ 40 let;

3. program usposobljenostnega izpita predvideva slovensko in italijansko pisno nalogo splošne gospodarske ali finančne narave oziroma iz knjigovodstva ali bančnega poslovanja in ustni razgovor. H kolokvijiu bo pripuščten, kdor bo prejel pozitivno oceno pri pisnih izdelkih. Ustrezna navodila so na voljo v tajništvu Hranilnice in posojilnice.

4. prošnjo na nekolkovanem papirju je treba predložiti, osebno ali po pošti, v tajništvu Hranilnice in posojilnice do 31. decembra 1992.

Čas razporeda izpitov ob naknadno javljen.

Po zaključenih izpitih bo izpitna komisija predložila upravnemu svetu Hranilnice in posojilnice seznam pozitivno ocenjenih, s katerega se bodo črpali novi uslužbenci.

UPRAVNI ODBOR

Predstavili knjižni dar Goriške Mohorjeve družbe

V Katoliški knjigarni v Gorici so v petek, 4. decembra, predstavili letošnjo knjižno zbirko Goriške Mohorjeve družbe. Po uvodnem pozdravu predsednika družbe msgr. Oskarja Simčiča so spregovorili avtorji in uredniki knjig, ki so izšle v zbirki, dr. Jože Markuža, prof. Vinko Beličič, mag. Boris Mlakar, Marko Tavčar in prof. Martin Jevnikar. V knjižnem daru Goriške Mohorjeve družbe so letos naslednje knjige:

Koledar za leto 1993 je opremil prof. Franko Žerjal. Kot veleva tradicija, je ob koledarskem delu objavil številne članke in eseje, ki osvetljujejo dogajanje med zamejskimi Slovenci v minulemu letu. Ob tem bo izšla še vrsta spominskih člankov ob raznih jubilejih, zgodovinskih prispevkov in esejev z raznih področij. Posebno pozornost posveča Koledar poročilom o delovanju raznih organizacij in društev, kar izpričuje tudi bogato fotografsko gradivo. Koledar je uredil dr. Jože Markuža.

Prof. Vinko Beličič je napisal knjigo »**Leto odmrznitve**«. Gre za literarno delo pisatelja, ki na osebni način

obravna dogajanja v Sloveniji v času, ko je prišlo do politične odjuge in demokratizacije ter dogodkov, ki so privedli Slovenijo do samostojnosti in neodvisnosti. Beličič gleda na te dogodke tudi kot človek, ki mu je komunistična oblast preprečevala, da bi obiskal domače kraje. Knjiga je zato nekaj več kot navadna kronika, je pa tudi več kot knjiga spominov.

Kot tretja knjiga je izšla »**Aravkanija**«, delo misijonarja Andreja Prebila, ki deluje med Indijanci plemena Mapuče v deželi Aravko v Čilu. Avtor je sicer svojo pot lazarista — misijonarja začel na Kitajskem. Nato je vrsto let delal med slovenskimi zdomci v Kanadi in Argentini ter se na koncu po srečnem naključju znašel v novi misijonski deželi, med Indijanci v Čilu. Avtor obravnava tudi zgodovino tega plemena in njihove boje proti španskim osvajalcem. Prav zaradi tega bo knjiga ob letošnji 500-letnici odkritja Amerike primereno obeležila ta jubilej.

V zbirki Naše korenine je izšla »**Črniška kronika**«, ki jo je pisal dekan v Črničah na Vipavskem, poznej-

ši kakonik in viden kulturni delavec, msgr. Alojzij Novak. Kronika obsega dogajanja v Vipavski dolini in na širšem goriškem področju od leta 1939 do konca druge svetovne vojne in po njej. Prav zaradi tega je to dragocen vir zgodovinskih informacij za omenjeno obdobje na tem področju. Za temeljito strokovno študijo in bogate opombe je poskrbel zgodovinar Boris Mlakar. Knjiga bo obogatila vrsto publikacij krajevne zgodovine, ki jih je Goriška Mohorjeva družba izdala v preteklih letih.

Za konec naj se ustavimo pri **Primorskem slovenskem biografskem leksikonu**, ki ga ureja prof. Martin Jevnikar. Z letošnjim 18. snopičem se zaključuje redni del, v istem pa bo izšel tudi prvi del dodatkov. Zaenkrat bodo v dodatkih izšla gesla o osebnostih, katerih priimki se začenjajo s črko A in del tistih, katerih priimki se začenjajo s črkama Br. Goriška Mohorjeva družba je z izdajanjem tega leksikona opravila pomembno kulturno delo, saj predstavlja življenja ljudi zelo širokega področja z obeh strani meje, kar gotovo pomeni veliko obogatitev za ta naš prostor.

Knjižni paket Jadranskega koledarja za leto 1993

V Trstu so v ponedeljek, 7. decembra, predstavili letošnji knjižni paket Jadranskega koledarja za leto 1993, ki ga poleg zbornika in namiznega koledarja sestavljajo še naslednje tri knjige: roman Igorja Škamperleta »Sneg na zlati veji«, delo o naši kulturni dediščini z naslovom »Skrivnost in svetost kamna« ki ga je napisal Pavel Medvešek ter priročnik Stanka Klinarja »Sto slovenskih vrhov.«

Na predstavitvi je prvi spregovoril Marko Kravos, ki je odgovoren za celotni zbornik, nato Miran Košuta, urednik Jadranskega koledarja in namiznega koledarja, prisotni pa so bili tudi vsi trije zgoraj omenjeni avtorji.

Na sliki: prizor s predstavitve (foto D. Križmančič)

Ssk v stiku s prebivalstvom

Problemi na področju vzhodnega Krasa

Sekcija Slovenske skupnosti za vzhodni Kras je pred kratkim priredila dva zelo dobro obiskana posveta na temo »Občinski proračun in reševanje posameznih vaških problemov«. Prvi je bil v Slomškovem domu v Bazovici in je bil namenjen predvsem Bazovcem, Gropajcem in Padričarjem, drugi v Finžgarjevem domu na Opčinah, katerega so se udeležili predvsem Trebenci, Banovci, Ferlugovci in Openci.

V Bazovici je prisotne pozdravil v imenu vodstva stranke deželni tajnik Ssk in obenem novi deželni svetovalec Ssk Ivo Jevnikar, na Opčinah pa je kot prvi spregovoril tržaški pokrajinski tajnik Martin Breclj; oba sta v strnjeni obliki prikazala trenutni položaj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji s posebnim oziranjem na zadnje protiosimske in protislovenske nacionalistične izbruhe, zaustavila pa sta se tudi ob nevarnosti, da bo ostala slovenska manjšina na prihodnjih deželnih volitvah zaradi spremenjenega deželnega volilnega zakona brez svojega predstavnika, udeleženci posveta so bili zato mnenja, da bi morali vsi Slovenci strniti svoje vrste, zaupati v svoje lastne moči in se predstaviti z enotno listo neglede na medsebojne ideološke razlike.

Predstavnika Ssk v krajevnem sovetu za vzhodni Kras, Vremec in Slobec, sta tako v Bazovici kot tudi na Opčinah izrazila veliko zadovoljstvo ob zadnjem volilnem uspehu Ssk v vzhodnokraških vaseh, saj je Ssk postala prva stranka tako v Bazovici kot tudi na Padričah, v Gropadi in v Trebčah, medtem ko je v Banih in na Opčinah po številu glasov druga politična sila. Prav zaradi zaupanja, ki so ga volilci izrazili slovenski listi, sta se predstavnika Ssk v krajevnem sovetu odločila, da bosta

skušala čimbolje seznanjati vzhodnokraško prebivalstvo o vsem, kar se dogaja v okviru krajevnega sosveta in še posebno bosta skušala, v sodelovanju in z nujno pomočjo krajanov, reševati in opozarjati na vsa še nerešena vprašanja, ki jih tržaška občina ne more ali bolje rečeno noče rešiti.

Predstavnika Ssk sta udeležencem obeh posvetov orisala občinski triletni proračun, o katerem se bo moral v prihodnjih dneh izraziti krajevni svet. Podrobno sta analizirala vsako postavko, ki zadeva vzhodni Kras. V zelo konstruktivni in poglobljeni razpravi sta prišla do izraza predvsem velika zaskrbljenost in negotovanje zaradi omalovaževalnega odnosa, ki ga ima tržaška občinska uprava do vzhodnega Krasa. To se jasno kaže tudi v komaj predstavljenem proračunu, ki kljub nedavnim obljubam in dogovorom v zvezi z zakonom o Krasu, ostaja v bistvu kraški človek popolnoma prepuščen samemu sebi.

Tako v Bazovici kot na Opčinah so prisotni našli celo kopico problemov, ki gredo od ureditve grezničnega omrežja in metanizacije vse tja do toponomastike, neurejenih parkirišč, nezadostne razsvetljave itd. itd. O vsem, kar se je govorilo, bosta predstavnika Ssk iznesla na prihodnjih zasedanjih vzhodnokraškega krajevnega sosveta.

Posveta na Opčinah se je udeležil tudi občinski svetovalec Ssk Samo Pahor, ki je prisotne seznanil z vsem, kar se dogaja v občinskem svetu in kašne pobude načrtuje Ssk za uveljavljanje najosnovnejših pravic slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Kot dober poznavalec kraškega teritorija in njegove zgodovine se je Pahor zavzel za čimbolj tesno sodelovanje s predstavniki Ssk v krajevnih sosvetih in z vsemi vaščani.

NAŠA DRUŠTVA

Društvo zamejskih likovnikov iz Trsta

V enajstih letih od svojega nastanka je Društvo zamejskih likovnikov opravilo nadvse pomembno in koristno delo za razvoj likovne umetnosti na Tržaškem. Formalno je bilo društvo ustanovljeno 16. marca 1981, pobudniki pa so bili slikarji iz bivše Grupe U, skupine slovenskih zamejskih umetnikov srednje generacije — Švara, Zuljan, Volk, Vecchiet. Med ustanovitelji je tudi Sergij Cesar, sin pokojnega slikarja Jožeta Cesarja.

Ker je bilo slovenskih slikarjev v tem prostoru premalo, so se pobudniki odločili, da bodo v novonastalo Društvo zamejskih likovnikov vključili vse likovne ustvarjalce, torej tudi grafike, kiparje, arhitekto, pa še fotografe in ustvarjalce za film in video. Ob ustanovitvi so pristopili znani slikarji kot Saksida, Rudolf, Bambič in Černigoj. DZL je nastalo z namenom, da bi prispevalo k razširitvi likovne kulture na Tržaškem in vzgoji mladih, ki bi se želeli ukvarjati s tovrstno umetnostjo. Poleg tega je že v samem statutu DZL napisano, da si bo društvo prizadevalo za odprtje stalne razstave del tukajšnjih slikarjev. Doslej pa na žalost še ni bilo mogoče najti primerne prostora za to. Društvo nima niti lastnega sedeža, kaj šele, da bi imelo na razpolago veliko razstavno dvorano.

Od leta 81 do danes je DZL priredilo številne pomembne prireditve. Organizirali niso samo razstav, ampak prave kulturne predstave. Prva je bila skupinska razstava, na katero so bili povabljeni vsi člani; to pobudo je odbor DZL ponovil vsako leto. Kasneje je društvo tudi pripravilo katalog najboljše del vseh sodelujočih članov. Poleg tega je priredilo razna predavanja, tečaje, veliko je sodelovalo tudi z drugimi društvi, ki so priredila kako razstavo in so potrebovala pomoč izvedencev.

Pomembne so bile tudi razstave v Kulturnem domu, v glavnem retrospektivne, ki jih je Društvo zamejskih likovnikov organiziralo za Prešernov praznik. Marsikatero razstavo pa je DZL priredilo v zadnjih letih tudi v sodelovanju s TK Galerijo. Omeniti je treba še srečanja v zapuščenem samostanu na Krogu nad Sečovljami. To so bili pravi »happeningi«, ustvarjalna srečanja med slovenskimi likovniki s Tržaškega in z Obale.

»Organizatorji smo bili od vedno prepričani,« nam je povedal Sergij Cesar, »da razstave ne pomenijo samo obešanje slik, ampak da gre za zaokrožen dogo-

dek. Zato smo vključili tudi rock skupino, kar je bilo v tistem času velika novost, baletne točke, kabaret, filme, diapozitive, koncerte... Posebno pozornost smo posvetili obdelavi prostora, za kar so poskrbeli mlajši arhitekti. Z razstavo je tako zaživel tudi prostor, v katerega je bila postavljena.«

Razstave so bile navadno v Babni hiši v Ricmanjih, Kraškem muzeju, Prosvetnem domu na Opčinah, Kulturnem domu in zadnja leta tudi v TK Galeriji v Ulici sv. Frančiška. Med novejšimi pobudami Društva zamejskih likovnikov je treba omeniti še to, da je bil letos v sodelovanju z ZSKD in združenjem Lupusinfabula organizator in voditelj »Likovne kolonije« za slovenske otroke iz matice in zamejstva. Kolonija je bila najprej veliko let v Vuzenici na Koroškem, sedaj pa je postala »potujoča«. Letos je bila v Nabrežini.

Društvo zamejskih likovnikov je zadnja leta mirovalo; potreben je bil odmor za izoblikovanje novih idej in za uvedbo potrebnih sprememb. Sedaj se bo spet lotilo dela. Še pred koncem leta načrtujejo člani društva skupinsko razstavo. Glavni cilj pa ostaja stalna zbirka in člani DZL si bodo še dalje prizadevali v tej smeri.

Pomembno vprašanje zadeva mlajše člane društva. V začetku so se nekateri za to dejavnost navdušili, potem pa so se počasi »izgubili«. Člani DZL so danes predvsem umetniki srednje generacije.

»Naraščajnikov«, če lahko uporabimo izraz iz športnega sveta, preprosto ni. Mladi se za umetnost, kot kaže, ne zanimajo in to je pojav, ki je prav tako opazen tudi v italijanskem in ne samo v slovenskem svetu, kot da ustvarjanje ne bi bilo več moderno. DZL bo torej v bodoče posvetilo veliko pozornosti tudi mladim, ki imajo talent za likovno ustvarjanje.

***

Izid natečaja SSG v Trstu

Zmagovalec natečaja, ki ga je razpisalo Slovensko stalno gledališče za novo slovensko gledališko igro, je Milan Kleč, ki je napisal komedijo z naslovom: »Vsega je kriva Marjana Držaj«. Odkupna nagrada znaša 8 milijonov lir. Žirija, ki so jo sestavljali Jože Babič, Ace Mermolja, Miroslav Košuta, Vasja Predan in Zora Tavčar (slednja je odstopila z utemeljitvijo, da je eden od avtorjev z njo v sorodstvenem razmerju), je tudi predlagala Upravnemu svetu SSG v odkup tri dela: Alojz Rebul »Operacija Timava«, Vinko Möderndorfer »Pokrajina št. 2« in Sergej Verč »Samomor kitov«.

LEVSTIKOVA HOTELA V ITALIJI

PALACE HOTEL je v samem središču Gorice, približno en km od državne meje. Ponaša se z odlično restavracijo, dnevnim barom, dvema dvoranama za 120 obiskovalcev in lastnim zaprtim parkiriščem.

V udobnih sobah je skupno 150 postelj. V sobah so kopalnica, sušilec za lase, mini bar, telefon in radijski ter televizijski sprejemnik. Za dobro počutje in informiranost gostov skrbi slovensko osebje.

Naslov: PALACE HOTEL, Corso Cavour 63, 34170 GORIZIA GORICA, tel. 0481/82166, fax 0481/31658

Na novo odprti HOTEL EMONA, II. kat. je v zgodovinskem središču Rima

Vse sobe imajo lastno kopalnico, radijski in televizijski sprejemnik, telefon in mini bar.

Tudi tukaj boste v družbi rojakov, ki bodo pripomogli k vašim lepšim počitnicam.

Pokličite nas na telefon: 06/7027827 ali 7027911; fax 06/7027878

Naslov: HOTEL EMONA, Via Statilia 26, 00185 ROMA

V obeh hotelih imajo slovenski gostje popust! Pričakujemo vas.

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o.z. »NOVI LIST« - Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, štev. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Bojan Brezigar, Ivo Jevnikar, Helena Jovanovič, Drago Legiša (glavni in odgovorni urednik), Miro Oppelt, Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij Vršaj.

Fotostavek in tisk: Tiskarna Graphart, Trst, tel. 040/772151.

POPRAVEK:

V drugem delu podlistka z naslovom »Od Črnomlja do Gorice v Kmečko banko«, ki ga je napisal Boris Možina, je prišlo do napake. Drugi stavek v tretjem odstavku se pravilno glasi takole:

»... Kmalu potem sem ustanovil podružnico v Tolminu in postavil za ravnatelja Andreja Malnaršiča, nato pa še podružnico v Ajdovščini in postavil za ravnatelja Petra Birso, ki je pozneje preselil podružnico v Šempeter pri Gorici.«

Boris Možina REŠILNA BILKA

Kmalu po prihodu Italijanov v Trst leta 1918 so fašisti razpustili Jadransko banko. Hišo je odkupila Trgovska obrtna zadruga skupno z Banco Popolare Giuliano. Jadranska banka je šla v likvidacijo. Pri tej banki je ostal še v službi slovenski uradnik Mario Trampuž kot likvidator. Za izvedbo te likvidacije so fašisti nalašč ustanovili družbo »Società finanziaria per i traffici internazionali«, kjer je ostal Trampuž kot uradnik — likvidator.

Izkazalo se je, da je bila »finanziaria« pravzaprav nepotrebna, ker je »Jadransko« popolnoma vsrkala Antoniana. Čeprav je bila »finanziaria« nepotrebna, je Trampuž ukinitve te družbe zavlačeval nad 20 let in je končno pristala kot rešilni čoln v slovenskem pristanu.

Slovenci smo imeli po letu 1948 že precej svojih podjetij v Trstu, povezanih v UIVOD, in nam je bila zato nujno potrebna banka. Sam sem v Gorici že leta 1945 prebudil iz mrtvila Kmečko banko, v Trstu pa ni bilo izgledov, da bi Zavezniška vojaška uprava dala dovoljenje za slovensko banko. Takrat — leta 1947 — sta prišla v Gorico iz Trsta pobudnika Andrej Perko in Mario Kocjančič s predlogom, naj bi Kmečka banka iz Gorice odprla podružnico svoje banke v Trstu, a so oblasti ZVU našo prošnjo zavrnile.

Končno je le prišlo do prodaje te nepotrebne »finanziarie«. Po skrivnostnih kanalih sta se oglasila mešetarja, z njima sta se razgovorila »strogo zaupno«, da bi nas Italijani »ne prinesli okoli«, Mario Kocjančič in Andrej Perko. Mešetarja sta bila dva ugledna Tržičana. Cena za to uslugo je bila visoka za naše revne partizanske razmere. Toda vseeno je obstajala nevarnost, da to trapolersko kupčijo sklenejo; meni se je to početje upiralo. Mešetarja sta tudi pripravila tri delničarje Italijane, med katerimi je bil eden celo bivši »federale«. Ti trije delničarji bi bili lastniki 51 odstotkov delnic, akcijo je vodil Mario Kocjančič, pobuda je bila na trhlih nogah in za pametne Slovence nemožna in nesprijemljiva. Svetoval sem, naj se z njimi kar naprej poga-

Zdravnik svetuje

Alkohol in vožnja v avtomobilu

Alkohol iz telesa odpravimo tako, da ga 90 odstotkov razgradimo v jetrih, 10 odstotkov pa gre iz telesa z urinom, znojem, z izdihanim zrakom. Na ta način se zmanjša koncentracija alkohola v krvi, s hitrostjo 0,1 tisočinke na uro. To pomeni: če se je kdo napil in ima v krvi 2 tisočinki alkohola, mine vsaj 20 ur, preden ga popolnoma odpravi. Lahko razumemo torej zakaj oseba, ki se je napila zvečer, zjutraj ne sme za volan ali za nevaren delovni stroj, ker je še pijana. Trenutno ne obstaja zdravilo, ki bi v hipu zmanjšalo količino alkohola v krvi in tako strežnilo pijanca.

Dr. EDI KOŠUTA

Pijani voznik je zelo nevaren, ker so vsi njegovi refleksi upočasnjeni. Zato počasneje in slabše reagira na nevarne situacije. Poleg tega alkohol opogumi voznike, da vozijo hitreje in manj previdno. K temu pristavimo še, da je večkrat tak voznik tudi utrujen, ker vozi ponoči in tragedija je že tu. Kar pomislite na mlade ljudi, ki ste jih v poznali in ki so izgubili življenje v prometnih nesrečah. Te so se pripetile večinoma ob sobotah zvečer ali nedeljah zjutraj. Ker je bil voznik zelo utru-

jen od veseljačenja in pozne ure, je bila dovolj tudi majhna količina alkohola, da so refleksi popustili in ga je pokosila smrt. Pomislite na te ljudi in se vprašajte, čemu je bilo treba vsega tega. Alkohol je tudi na cesti pripeljal že veliko ljudi v smrt. Preprečimo to morijo! Kdor vozi, naj ne pije alkohola! Sproščeni, veseli in razposajeni smo lahko dosti bolj, če smo trezni.

Če že hočete piti alkohol v gostilni, imejte vsaj ob strani osebo, ki je trezna, da vas pelje domov.

Posebej bi opozoril voznike, ki jemljejo pomirjevalna sredstva in tablete proti zvišanemu krvnemu tlaku. Ti ljudje ne bi smeli istočasno jemati teh zdravil in piti alkohola, ker je ta mešanica nevarna. Pomirjeval ne smete jemati vsaj štiri ure, preden sedete za volan in nikoli med vožnjo ali med upravljanjem strojev.

Večkrat me vprašajo, koliko alkohola lahko človek spije, ne da bi povzročil hujšo škodo organizmu. Mnenja strokovnjakov so deljena. Kot sem že povedal, je alkohol prepovedan nosečnicam, bolnikom in mladini pod 20. letom starosti. Odrasel, zdrav mož, lahko brez hujših posledic nevtralizira 2 osminki vina na dan pod pogojem, da ne jemlje zdravil in da pije na poln želodec, po možnosti ne več kot 1 osminko ob vsakem obedu. Ženske imajo veliko manj encima, ki razgrajuje alkohol, zato je zanje ta količina polovična; spijejo lahko torej največ 1 osminko na dan.

jajo in zavlačujejo ter mi dajo čas, da bom sam to v Milanu uredil s svojimi poslovnimi partnerji. Podal sem se v Milan, kjer je živel moj dolgoletni poslovni prijatelj, commendatore Mario Manzoni; pojasnil sem mu naš problem. Že naslednjega dne sva obiskala dva brata industrialca, po imenu Passaquindici, Manzonijeva prijatelja; bila sta pripravljena postati delničarja, saj sta imela poslovne stike z Jugoslavijo. Manzoni pa je imel tu v Trstu prijatelja, bil je Caropreso, direktor Banco di Sicilia, bratranec tega direktorja, tudi Caropreso po primku, pa je bil šef za finance pri ZVU. Vse se je ujemale in izgledi so bili resni in obetavni. Domov sem se vračal čez tri dni vesel in zadovoljen. Začetek je bil postavljen na solidna tla; delali smo previdno, da bi nam akcija ne spodletela. Manzoni se je po potrebi večkrat mudil v Trstu. Šest mesecev sem zanemaril svoje podjetje in tri mesece sem pozabil na svojo mesečno plačo.

Ko je bila pogodba pri notarju podpisana in na ZVU odobrena, smo jo z Manzonijem in bratoma Passaquindici v Barkovljah proslavili, saj smo »prišparali« tudi vse stroške za mešetarje. Čez nekaj dni pa je kot strela z jasnega prišla na dan vest o naši novi slovenski »banki«. V Trstu je strašno zašumelo, vik in krik in grožnje, Trst v nevarnosti pred slovansko poplavo... Tržaška mešetarja pa mi nista nikoli odpustila skrivne in »zahrbtn« poteze. S »finanziario« — našo banko — smo zadihali na gospodarskem področju, postavili smo temelje za Tržaško kreditno banko, ki se je rodila šele leta 1955, a nam bo kmalu delala čast tam ob Fabianijevem Narodnem domu. Pametno in trezno je bilo, da nismo sprejeli ponudbe mešetarjev, kajti tako smo ohranili svojo čast in neodvisnost.

Moji spomini so morda nekoliko suhoparni, dolgočasni in nezanimivi, toda mogoče le ni napak, če današnji mladi rod izve, da se moramo kot manjšina boriti za vsako rešilno bilko in da ne pade nič samo z neba.

Meni pa je lepo, ko po dolgem, dolgem času srečam kakšnega Petra ob moji 60-letnici mature in me spomni, da sem dobrotnik, ki sem ga s tako lahkoto postavil za ravnatelja banke in je tak ostal do upokojitve, čeprav je bilo včasih malo prepriha...